

Klima og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Høring NOU 2015:16 Overvann i byer og tettsteder

Vi viser til brev datert 3. februar 2016, der vi blir invitert til å gi vår høringsuttalelse.

Vegforum for byer og tettsteder (VBT) er positiv til at det er satt i gang et arbeid som fordyper seg i problemstillinger knyttet til overvann i byer og tettsteder. Medlemskommunene signalisere en økende utfordring med håndtering av flom som følge av store og intense nedbørmengder. Under slike forhold vil det ofte oppstå skader både på veg og på naboeiendommer.

Vanninntrenging i vegkonstruksjonen er den største skadeårsak på vegnettet, og fører årlig til betydelig verdiforringelse av det offentlige vegnettet. Vi ser derfor positivt på at det legges opp til planlegging av hvordan overvann skal ledes og håndteres i byområder. Dagen utbygging i byene der det legges opp til fortetting må gjennom et slikt fokus vurdere å sette av større arealer til naturlig innfiltrering av overvann.

Generelt om ansvar for overvann

VBT synes ikke NOUen svarer på hvordan ansvaret kan fordeles på en god og balansert måte. Vi ser at dette er et vanskelig område å beskrive med klare grenser. Vannet beveger seg fra en grunneier til neste og håndteres av ulike overvannssystemer som driftes av forskjellige etater, både på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå.

Vi er enige i at det planmessige utgangspunktet bør være at alle skal søke å håndtere eget overvann på egen grunn. Store deler av vegnettet i byer og tettsteder er allerede utbygget og store vannmengder tilføres de kommunale vegene fra tak, naboeiendommer, andre vegeeiere, private avkjørslers, parkeringsplasser osv. Mye av vannet kommer via vegene inn til avløpsnettet. Det vil ta lang tid, og kreve store ressurser både hos offentlige og hos private å oppnå en situasjon der overvann håndteres på egen grunn.

Dersom ansvarsgrensene blir for skarpe, og ansvaret for stengt hos den enkelte vi det kunne oppstå en situasjon der grunneiere og anleggseiere diskuterer ansvarsplassering framfor å bruke ressurser på å utvikle gode løsninger for framtiden.

Det er ønskelig med en tydelig avklaring i loven av hvilke anlegg som omfattes av et objektivt ansvar, og at man begrenser dette til de anleggene der anleggseier kan ha kontroll på vanntilførselen. Ytre faktorer som ingen kan kontrollere (f.eks. uvær med store nedbørmengder) bør ikke føre til at vegeeier alene skal være objektivt ansvarlig der overvann fra veganlegg og vegens innretninger gjør skade. Dette er etter vår mening et alt for strengt ansvar.

Adresse: VBT Vegforum for byer og tettsteder
c/o TURAOas Turid Åsen Olgård
Kjerrberg terrasse 5 - 501, 4051 SOLA
Telefon: +47 901 85 571

E-post: post@turao.no
Hjemmeside: <http://www.vegforum.nn>

Hvis vegeier gjør faglige og forsvarlige vurderinger av det innsatsnivået man legger seg på, og det likevel skjer skade, mener vi at dette ikke skal føre til ansvar.

Årsaken til tilstopping av overvannsystemene med påfølgende skade er ofte vanskelig å dokumentere. Spesielt i flomsituasjoner der mye vann er i bevegelse. Vannet drar med seg løsmasser, planter og søppel som henger seg fast og tetter til slukristene. Tilstoppingen kan være midlertidig, den kan løse seg opp og forsvinne så snart regnskuren er passert. I slike tilfeller vil det som regel være mange skadetilfeller som inntreffer samtidig, slik at det er vanskelig for den kommunale anleggseieren å rykke ut samtidig til alle skadestedene for å kartlegge skadene.

Den private som eier avløpsanlegget der skaden har oppstått normalt være på skadestedet og derfor ha størst forutsetninger for å dokumentere skaden og årsaken til denne.

Dette tilsier at det er mest hensiktsmessig å legge ansvaret for å dokumentere hva som er årsaken til skaden på den som krever erstatning.

Finansiering

Det vil kreve ressurser å tilrettelegge for en mer miljøvennlig, effektiv og skadeforebyggende overvannshåndtering. Det blir derfor viktig å beskrive hvordan dette skal finansieres og hvem som skal være ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene. Forventninger til tiltak må stå i forhold til ressurstilgangen. Finansieringsløsningen må være dekkende for at det er flere offentlige vegeiere i byer og tettsteder.

Dagens ressurstilgang for det kommunale vegnettet er ikke tilstrekkelig til å holde tritt med vedlikeholdsetterslepet. Driftsnivået på f.eks. sluktømming er, på grunn av begrensede midler, ikke slik vi faglig sett skulle ønske at det var. Dette er dagens situasjon når vegtiltak konkurrerer med midler til f.eks. skole, barnehager og helse i kommunene. Med et strengt objektivt ansvar vil erstatningsutbetalingene også måtte tas fra disse knappe midlene.

Krav for å hindre forurensning

Følgende er beskrevet:

Rent overvann bør i stor grad håndteres gjennom infiltrasjon i grunnen, eller i egne overvannsanlegg, og ikke blandes med forurenset vann.

Forurenset overvann bør renses ved kilden. Avrenning fra vei er som oftest forurenset. Utvalget mener det er nødvendig å tydeliggjøre veieiers ansvar for å rense vannet, gjennom et nytt kapittel i forurensningsforskriften. Forslaget klargjør veieiers ansvar for å drifte, tømme og vedlikeholde sandfang og lignende innretninger for oppsamling av partikler fra avrenning fra vei i tettsteder. Utvalget foreslår at fylkesmannen fører tilsyn med at forpliktelsene oppfylles.

Kommentar:

Kravene til mer regelmessig tømning av sandfang vil ha en betydelig konsekvens for vegeierne – både med tanke på økonomi og drift.

Hvis det ikke klargjøres en forventet standard og settes av øremerkede midler, vil tømning av sandfang fortsatt måtte ses i sammenheng med øvrige drifts og vedlikeholdsoppgaver. Kommunens ansvar blir da sett i forhold til totalt avsatte midler til vegdrift, og hvilken standard som det er mulig å levere.

Mengde sand i sandfang har en nær sammenheng med frekvensen på vegfeiling og bruk av strøsand i vinterdriften. Vi mener det er kunstig at fylkesmannen skal føre tilsyn med en enkeltaktivitet (tømning av sandfang) innen vegdriften.

Avledning av overvann i veier og gater

Følgende er beskrevet:

Utvalget anbefaler at trafikkert gate eller vei kan tilrettelegges for avledning av overvann gjennom arealplan utarbeidet etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Det kreves at veiene som skal benyttes til dette formål oppgraderes, og at kravene til slike veier og gater implementeres i vegnormalene. Gjennomføringen av dette arbeidet bør ligge hos Statens vegvesen.

Kommentar

En flomveg vil kreve en stor endring av oppbyggingen av vegkonstruksjonen. I en samfunnsmessig vurdering i bruk av gater som flomveger må dette tas med i vurderingen. Det må bl.a. stilles strenge krav til at vegdekket er tett slik at vann ikke trenger inn i veggrunnen.

I byer og tettsteder er gater og veger en viktig framføringstrase for kabler og ledninger. I dagen situasjon opplever vi mye skaller på veg som følge av dårlige reparasjoner som igjen fører til sprekker. Vi mener derfor at forholdet til veglovens §32 må tas med i vurderingen. Det må vurderes om det skal være graveforbud i slike veger, evt. skal kravene til reparasjoner gjøres mer omfattende. Det må også vurderes om endring av vei til flomvei vil kreve flytting av eksisterende kabler.

Myndigheten etter veglovens §57 må også vurderes. I utgangspunktet skal avløpsvann ikke ledes til veg.

Vi ser fram til å følge dette arbeidet videre og bidrar gjerne med supplerende informasjon dersom det er ønskelig.

3. mai 2016
Vegforum for byer og tettsteder

Joakim Hjertum

Adresse: VBT Vegforum for byer og tettsteder
c/o TURA Oas Turid Åsen Olgård
Kjerrberg terrasse 5 - 501, 4051 SOLA
Telefon: +47 901 85 571

E-post: post@turao.no
Hjemmeside: <http://www.vegforum.nn>

Styreleder
(sign)